

Sarajevo, 05.10.2020. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
28.09.2020. - 02.10.2020.

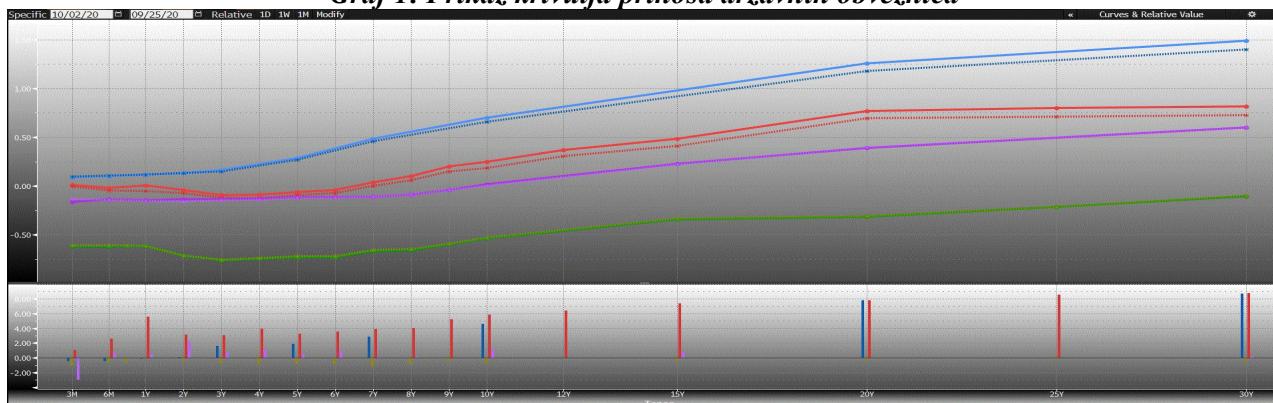
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	25.9.20	- 2.10.20	25.9.20	- 2.10.20	25.9.20	- 2.10.20	25.9.20	- 2.10.20
2 godine	-0,69	-	-0,69	↗	0,13	-	0,13	↗
5 godina	-0,72	-	-0,73	↘	0,27	-	0,29	↗
10 godina	-0,53	-	-0,54	↘	0,65	-	0,70	↗
					0,19	-	0,25	↗
						-	0,01	-
						-	0,02	↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	25.9.20	- 2.10.20
3 mjeseca	-0,582	-
6 mjeseci	-0,612	-
1 godina	-0,588	-
	0,582	↗
	0,619	↘
	0,595	↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dne 02.10.2020. godine (pune linije) i 25.09.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafra je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi sigurnijih obveznica eurozone nisu zabilježili bitnije promjene u odnosu na prethodni tjedan, dok je kod italijanskih obveznica zabilježen pad prinosa između 6 i 10 baznih bodova.

Predsjednica ECB Lagarde je početkom prošloga tjedna pred EU Parlamentom ponovila da se pažljivo prate dolazeće informacije, uključujući i tečaj eura u smislu implikacija na srednjoročne inflatorne izglede, te potvrdila da se očekuje da eurozona ostane u deflacji tijekom dolazećih mjeseci. Nakon toga, izjavila je da bi ECB trebalo da razmotri strategiju sličnu Fedu kojom se dozvoljava privremeni rast inflacije iznad cilja. Ova izjava je vjerojatno do sada najsnazniji signal da bi ECB mogla promijeniti ciljanu razinu inflacije od „ispod, ali blizu 2%“, koji godinama nije uspjela da postigne. Lagarde je dodala i da ECB treba da vodi računa o cijenama stambenih jedinica, koje su zabilježile rast u bogatijim članicama eurozone kao što je Njemačka te da se analizama dodaju i mjere temeljne inflacije, kao i pokazatelji finansijske stabilnosti.

Krajem prošloga tjedna objavljeni su preliminarni podaci koji su pokazali da je stopa inflacije u eurozoni u rujnu smanjena na -0,3%, iako je očekivano da će ostati nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec (-0,2%). Ovo predstavlja najnižu razinu inflacije od veljače 2015. godine, te će vjerojatno utjecati na to da pritisci na ECB ostanu prisutni kada se bude raspravljalo o potrebi uvođenja dodatnih stimulativnih mjera.

ESTR, koja predstavlja referentnu kamatu stopu na prekonoćne depozite u euru, a koja treba da zamjeni dosadašnju kamatu stopu (Eonia) u 2022. godini, je 30. rujna zabilježila rekordno nisku razinu od -0,57% i to dan uoči prve godišnjice od uvođenja ovoga pokazatelja. Na tržištu eurozone zabilježen je rast viška likvidnosti nakon što je ECB u rujnu ubrizgala dodatna sredstva putem aukcije financiranja banaka (TLTRO), gdje se banke financiraju po veoma povoljnim uvjetima. Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da nema potrebe da se za sada povećava iznos kupovina obveznica u okviru programa hitnoga kreditiranja koji je uveden uslijed pandemije. Trenutačna očekivanja ekonomista su da bi navedeni program, sadašnje vrijednosti 1,35 bilijuna EUR, mogao biti povećan za 350 milijardi EUR ove godine, najvjerojatnije u prosincu, kada budu priopćene nove ekonomske projekcije.

Njemačka, Francuska i Italija su najavile povećanje iznosa zaduženja tijekom naredne godine kao pomoć borbi s ekonomskim padom izazvanim pandemijom. Istodobno, objavljen je plan stimulativnih mjera Vlade Francuske za razdoblje 2021.-2022. u iznosu 100 milijardi EUR. Očekuje se da odnos duga i GDP-a Francuske u ovoj godini dostigne rekordnih 62,8%, a da će biti potrebno do 2022. da se vratи na razinu iz 2019. godine. Prema nepotvrđenim navodima, Italija planira da uskladi proračunski deficit s EU pravilima (na razinu od 3% GDP-a) tek u 2023. godini. Očekuje se da bi ovaj pokazatelj u 2021. godini mogao biti smanjen na 7% GDP-a, nakon što bi u ovoj godini mogao da dostigne 10,8% GDP-a. Italijanska ekonomija bi mogla zabilježiti pad od 9% ove godine (kada se očekuje da bi javni dug mogao dostići 158% GDP-a), dok se oporavak očekuje u narednoj godini, kada se prognozira rast GDP-a od 6%. Europa Press je objavio da Vlada Španjolske planira da revidira prognoze pada GDP-a za ovu godinu na razinu od 10% do 11%, dok je u svibnju očekivano da bi GDP mogao bilježiti pad od 9,2%. Vlada Španjolske je nakon nekoliko tjedana pregovora odlučila da produži program podrške za „odsutne radnike“ do 31. siječnja sljedeće godine. Prema Središnjoj banci Španjolske, usprkos ovim naporima, očekuje se da bi stopa nezaposlenosti u ovoj zemlji mogla da dostigne razinu oko 20% krajem godine, te da se tu zadrži najmanje nekoliko narednih godina. Ipak, na kraju prošloga tjedna je objavljen podatak o neočekivanom padu broja nezaposlenih u rujnu, kao i podatak da se od travnja na posao vratilo više od tri četvrtine radnika, koji su zbog pandemije bili na privremenom odsustvu. MMF je upozorio da je nedavni ekonomski oporavak Španjolske pod prijetnom uslijed drugoga vala koronavirusa. Španjolska je zemlja s najvećim brojem zaraženih u Europi, a procjena MMF-a dolazi nakon što se ova zemlja priprema da uvede nova ograničenja u mjestima gdje je izražen rast broja zaraženih, kao što je Madrid.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	RUJAN	89,0	91,1
2.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	RUJAN	-13,9	-13,9
3.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	RUJAN	53,7	51,7
4.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	RUJAN	-0,2%	-0,3%
5.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	RUJAN	-0,1%	-0,4%
6.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	RUJAN	0,2%	0,0%
7.	Stopa inflacije – Španjolska (prelim.)	RUJAN	-0,5%	-0,6%
8.	Stopa inflacije – Italija (prelim.)	RUJAN	-0,4%	-0,9%
9.	Stopa inflacije – Belgija	RUJAN	-	0,90%
10.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	KOLOVOZ	-2,7%	-2,5%
11.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	KOLOVOZ	4,2%	3,7%
12.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	KOLOVOZ	-	6,2%
13.	Maloprodaja – Španjolska (G/G)	KOLOVOZ	-3,1%	-4,6%
14.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	KOLOVOZ	0,4%	2,4%
15.	Obujam maloprodaje – Irska (G/G)	KOLOVOZ	-	9,1%
16.	Stopa nezaposlenosti – EZ	KOLOVOZ	8,1%	8,1%
17.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	RUJAN	6,4%	6,3%
18.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	KOLOVOZ	-	5,1%
19.	Stopa nezaposlenosti – Italija (prelim.)	KOLOVOZ	10,2%	9,7%
20.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000)	RUJAN	60,0	-26,3
21.	Odnos deficit-a i GDP-a – Italija (tromjesečno)	II tromjesečje	-	10,8%

SAD

Protekli tjedan u SAD obilježila je prva debata dva predsjednička kandidata Trumpa i Bidena, kao i vijest da je predsjednik Trump pozitivan na virus Covid19, što je imalo blagi utjecaj na finansijsko tržište. Prva debata kandidata za predsjednika SAD Trumpa i Bidena je obilježena međusobnim uvredama i stalnim međusobnim prekidima, posebno kod tema koje su se odnosile na koronavirus, ekonomiju, ali i njihove obitelji.

Demokrate su predstavile novi stimulativni plan vrijedan 2,2 bilijuna USD, i dalje pod nazivom „Zakon heroja“, a koji uključuje oživljavanje naknada za nezaposlenost u vrijednosti od 600 USD do kraja siječnja, kao i dodatne poticajne čekove te fondove za obrazovanje, testiranje Covid19 i praćenje kontakata. Upravo državna pomoć, kao i naknade za nezaposlenost predstavljaju dva područja gdje se javljaju nesuglasice između republikanaca i demokrata.

Ministar financija Mnuchin i Pelosi su učinili još jedan korak ka postizanju sporazuma nakon što su lideri Predstavničkoga doma odgodili glasovanje o prijedlogu demokrata koji se odnosi na zakon o pomoći, ali nikakav napredak nije postignut. U izjavi za Fox Business, Mnuchin je naveo da očekuje postizanje sporazuma koji će vrijediti između 1,5 do 2,2 bilijuna USD.

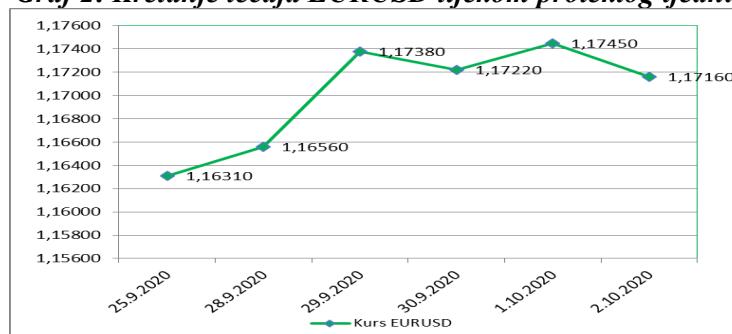
Predsjednik Feda iz Dalasa Kaplan je izjavio da se ekonomija SAD neće vratiti na pravi put do kraja 2022. godine ili nekada tijekom 2023. godine, dok predsjednik Feda iz Njujorka Williams smatra da je oporavak zapravo jači i snažniji nego što se očekivalo. Analizirajući podatke s tržišta rada, predsjednica Feda iz Klivlenda Mester je istaknula da se tržište rada oporavlja mnogo sporije te bi mogle biti potrebne dvije do tri godine da se nezaposlenost vrati na razine koje su zabilježene u veljači ove godine. Sličnoga stava je i predsjednik Feda iz Mineapolisa Kashkari koji smatra da su podaci s tržišta rada razočaravajući, da predstoji dug put oporavka ekonomije SAD te će ovaj oporavak kako u dijelu zaposlenosti tako i u dijelu ekonomskog rasta biti usporen, čak i u slučaju pronalaska vakcine.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	ADP promjena broja zaposlenih	RUJAN	649.000	749.000
2.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	26. rujna	850.000	837.000
3.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	19. rujna	12.200.000	11.767.000
4.	Promjena zaposlenih u nefarme. sektoru	RUJAN	859.000	661.000
5.	Stopa nezaposlenosti	RUJAN	8,2%	7,9%
6.	ISM prerađivački sektor	RUJAN	56,5	55,4
7.	Povjerenje potrošača Sv. Mičigen F	RUJAN	793,0	80,4
8.	PCE deflator, mjera inflacije (G/G)	KOLOVOZ	1,2%	1,4%
9.	Aplikacije za hipotekarne kredite	25. rujna	-	-4,8%
				6,8%

USD je deprecirao u odnosu na EUR te je tečaj EURUSD zabilježio rast s razine od 1,16310 na razinu od 1,17160.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Kontraverzni Zakon o unutarnjem tržištu Velike Britanije kojim se krši međunarodno pravo je sigurno prošao posljednju prepreku u Donjem domu Parlamenta, usprkos ozbilnjim sumnjama brojnih zastupnika Konzervativne partije o ovom planu. Zakon o internom tržištu, koji prvenstveno iznosi tehničke detalje o stanju nakon post-Brexta, također daje moć ministrima da unilateralno prerade elemente sporazuma o povlačenju iz EU. Zakon je prošao treće čitanje i podržan je sa 340:256 glasova, te ulazi u narednu fazu, a to je Gornji dom Parlamenta.

Nakon ovih odluka Velike Britanije, EU je tijekom protekloga tjedna pokrenula pravni postupak protiv Velike Britanije zbog kršenja ranije postignutoga sporazuma o Brexitu, dok je visoki britanski ministar izjavio da razlike postoje i u pregovorima o post-Brexit trgovinskom sporazumu. Predsjednica Europskog povjerenstva von der Leyen je izjavila da je EU pozvala Veliku Britaniju da ukloni problematične dijelove zakona do kraja rujna, a taj krajnji rok je prošao. Krajem tjedna premijer Velike Britanije Johnson i predsjednica Europskog povjerenstva von der Leyen su se dogovorili da rade zajedno na pokretanju trgovinskoga sporazuma, s obzirom na to da su pregovori utonuli u novu intenzivniju fazu, ali se i raspoloženje oko pregovora poboljšalo. Obje strane su se složile o važnosti postizanja sporazuma, ako je to ikako moguće, kao snažne osnove za strateške veze između Velike Britanije i EU u budućnosti. Obje strane su naglasile da nastavljaju da se pripremaju i za mogućnost nepostizanja sporazuma.

Viceguverner BoE Ramsden je izjavio da smatra da je donja razina ključne kamatne stope BoE 0,10%, iako je BoE dužna da razmotri dalji pad kamatne stope ispod te razine, kao dio napora da se pomogne ekonomiji u borbi s pandemijom koronavirusa.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	KOLOVOZ	1,5	0,3
2.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	KOLOVOZ	71.300	84.700
3.	Nationwide cijene kuća (G/G)	RUJAN	4,5%	5,0%
4.	GDP (Q/Q) F	II tromjesečje	-20,4%	-19,8%
5.	Osobna potrošnja (Q/Q) F	II tromjesečje	-23,1%	-23,6%
6.	Izvoz (Q/Q) F	II tromjesečje	-11,3%	-11,0%
7.	Uvoz (Q/Q) F	II tromjesečje	-23,4%	-22,7%
8.	PMI prerađivački sektor F	RUJAN	54,3	54,1
				55,2

Tijekom protekloga tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad s razine od 0,91247 na razinu od 0,90556, dok je tečaj GBPUSD povećan s razine od 1,2746 na razinu od 1,2935.

JAPAN

BoJ je objavila sumarni pregled stavova MPC BoJ s rujanske sjednice te je, između ostalog, navedeno i da su članovi bili mišljenja da mjere BoJ imaju pozitivan utjecaj, da su od najveće važnosti za podršku potencijalu rasta radnih mesta u dugom roku te da je prioritet financiranje kompanija i poslova. Također, članovi su primjetili da je ekonomsko poboljšanje nešto sporije nego se očekivalo, a jedan član je izjavio i da je potrebno da se ponovo razmotri strategija ciljane razine cijena.

Industrijska proizvodnja u kolovozu prema preliminarnim podacima je smanjena za 13,3% na godišnjoj razini, ali je u odnosu na kolovoz povećana za 1,7%, nakon što je u srpnju zabilježen rast od 8,7%. Ovaj pokazatelj predstavlja pozitivan znak za proizvođače da se ekomska aktivnost postupno oporavlja od utjecaja pandemije. Pored toga, za Japan je obavljeno i Tankan tromjesečno istraživanje koje je pokazalo da su veliki japanski proizvođači u trećem tromjesečju bili manje pesimistični nakon što su ekomske aktivnosti nastavile da se postupno oporavljuju. Krajem tjedna je objavljen podatak da je stopa nezaposlenosti iznosila 3,0% u kolovozu, a iako je zabilježila samo blagi rast, navedena razina nezaposlenosti je najveća od svibnja 2017. godine. Također, rasploživost poslova je zabilježila pad na najnižu razinu u posljednjih više od šest godina, što ukazuje na to da je šteta, koju je pandemija uzrokovala, bila prisutna tijekom cijelog ovoga mjeseca. Ovi podaci su objavljeni nakon što je premijer

Suga obećao da će zaštiti radna mjesta, održati kompanije u poslovanju te da će pomoći ekonomiji da se oporavi od utjecaja mjera koje su poduzete s ciljem zaustavljanja širenja virusa.

Trgovanje na berzi u Tokiju je u četvrtak tijekom cijelog dana bilo u potpunosti obustavljeno uslijed tehničkog kvara, što predstavlja najveći pad sustava koji je zabilježen od kada je ova burza prešla na potpuno elektronsko trgovanje prije 21 godinu.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

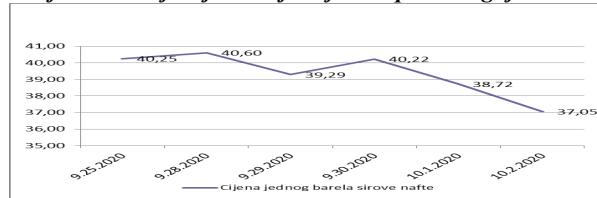
Red. br.	Ekonomske pokazatelje	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije – Tokio	RUJAN	0,1%	0,2%
2.	Maloprodaja (G/G)	KOLOVOZ	-3,1%	-1,9%
3.	Industrijska proizvodnja (G/G) prelim.	KOLOVOZ	-13,4%	-13,3%
4.	Porudžbine strojnih alata (G/G) final.	KOLOVOZ	-23,3%	-23,2%
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora final.	RUJAN	47,3	47,7
6.	Proizvodnja automobila (G/G)	SRPANJ	-	-22,1%
7.	Povjerenje potrošača	RUJAN	30,5	32,7
8.	Prodaja automobila (G/G)	RUJAN	-	-15,6%
9.	Vodeći indeks final.	SRPANJ	-	86,7
10.	Koincirajući indeks final.	SRPANJ	-	78,3
11.	Stopa nezaposlenosti	KOLOVOZ	3,0%	3,0%
12.	Monetarna baza (G/G)	RUJAN	-	14,3%
				11,5%

JPY je tijekom protekloga tjedna deprecirao u odnosu na EUR te je tečaj EURJPY zabilježio rast s razine od 122,88 na razinu od 123,39. JPY je blago aprecirao u odnosu na USD te je tečaj USDJPY zabilježio pad s razine od 105,58 na razinu od 105,29.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednoga barela sirove nafte je iznosila 40,25 USD (34,61 EUR). Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je smanjena, iako je u nekoliko navrata bilježila blagi rast preko 40 USD po barelu. Početkom tjedna cijena nafte je smanjena pod utjecajem deprecijacije dolara, ali i zbog povećanoga broja zaraženih virusom Covid19. Također, cijena ovoga energenta je smanjena i zbog stalne zabrinutosti o pitanju tražnje u uvjetima pandemije, što u drugi plan stavlja pozitivna očekivanja vezano za usvajanje novoga paketa fiskalne podrške u SAD, o čemu se još uvijek vode debate među zakonodavcima. Sredinom tjedna cijena nafte je zabilježila blagi rast, preko 40 USD po barelu, nakon što su objavljeni neočekivani podaci o padu zaliha ovoga energenta u SAD, kao i pod utjecajem slabljenja dolara, što je imalo snažniji učinak nego očekivanja pogoršanja tražnje za ovim energentom. Zalihe nafte u SAD su u prošlom tjednu smanjene za skoro 2 milijuna barela te su se našle na najnižoj razini od travnja. Međutim, već narednoga dana cijena je ponovo počela da bilježi pad kako je broj zaraženih virusom Covid19 povećan uz dalji pritisak na cijene ovoga energenta nakon što je OPEC povećao obujam proizvodnje u prošlome mjesecu. U petak je cijena nafte nastavila da bilježi smanjenje, nakon što su objavljene vijesti da je predsjednik SAD Trump testiran pozitivno na Covid19 i nakon što se zvaničnici SAD nisu uspjeli dogovoriti o stimulativnom paketu pomoći, a što je pojačalo neizvjesnost vezano za pitanje tražnje za naftom. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 37,05 USD (31,62 EUR). Promatrano na tjednoj razini cijena nafte je smanjena za 7,95%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:

Služba Front Office

Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metalu u ponedjeljak cijena jedne unce zlata je iznosila 1.861,58 USD (1.600,53 EUR). Cijena zlata je do sredine tjedna uglavnom bilježila rast pod utjecajem učinaka pandemije, ali i zbog iščekivanja rezultata debate koja se vodila između dva predsjednička kandidata u SAD. Također, posljednji potezi zakonodavaca u SAD, kao i slabljenje dolara, utjecali su na to da se cijena zlata poveća tijekom proteklog tjedna. Tijekom drugoga tromjesečja tekuće godine kompanija Berkshire Hathaway na čijem se čelu nalazi Buffet je kupila dionice Barrick Gold, koji je drugi najveći rudnik zlata, u vrijednosti od 565 milijuna USD. Dionice kompanije Barrick, koja vrši iskop zlata u Africi, Latinskoj Americi i SAD, su od početka travnja povećane za 37%. Također, tijekom drugoga tromjesečja kompanija Bridgewater je investirala 316 milijuna USD u fondove koji trguju zlatom, a koji daju mogućnost investitorima da kupuju fizičko zlato i da ga čuvaju. Takav interes zapadnih investitora je utjecao na rast cijene ovoga plemenitoga metala s razine od 1.160 USD po unci u ljetu 2018. godine na preko 2.000 USD u kolovozu tekuće godine, čime su performanse plemenitih metala među najboljima na globalnoj razini. Tijekom trgovanja u četvrtak cijena zlata je povećana pod utjecajem očekivanja investitora vezano za nove stimulativne poticaje u SAD, ali i nakon što su se pojavile vijesti da su predsjednik Trump i njegova supruga pozitivni na Covid19. Pojedini analitičari smatraju da zlato ponovo zauzima ulogu sigurnoga utočišta te da će njegova cijena da raste bez obzira na postizanje ili nepostizanje sporazuma o fiskalnim stimulansima u SAD.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne unce zlata je iznosila 1.899,84 USD (1.621,58 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je povećana za 2,06%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

